

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه بیست و سوم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

اعوذُ بِاللّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیات ۱۱۱-۱۱۲ از سوره مبارکه توبه

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي

سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَ

الْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَ

ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾ التَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ

الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ الْآمِرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالتَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ

الْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَ بَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾

ترجمه آیات ۱۱۱-۱۱۲

قطعاً خدا جان و مال مردم با ایمان را در مقابل بهشتی که نصیب آنها خواهد کرد، خریداری می‌کند. همان مردمی که در راه خدا جنگ می‌کنند و می‌کشند و کشته می‌شوند. این وعده حقی است بر خدا که در تورات و انجیل و قرآن ذکر فرموده و چه کسی از خدا به عهدش وفادارتر است؟ بشارت باد بر شما به خاطر خرید و فروشی که با خدا انجام داده‌اید و این همان موفقیت بزرگ است. (۱۱۱)

(آن مؤمنان همان) توبه‌کنندگان، پرستش‌کنندگان، سپاسگزارها، سیاحت‌کنندگان، رکوع‌کنندگان، سجده‌کنندگان، امرکنندگان به معروف و نهی‌کنندگان از منکر و حافظان حدود الهی هستند و بشارت بده به این مؤمنین. (۱۱۲)

برداشت از آیات ۱۱۱-۱۱۲ (فروش جان و مال)

سالک الی الله باید حضرت امیرالمؤمنین (علیه السلام) را برای خود الگو قرار دهد، آنچنان که آن حضرت در راه حفظ مقام نبوت و امامت جان خود را در معرض خطر قرار داد و در آن شب حساس (لیلة المیت) در رختخواب پیغمبر اکرم (صلی الله علیه و آله) خوابید و با خدای تعالی معامله کرد سالک الی الله هم باید جان و مال خود را در اختیار اوامر الهی قرار دهد تا خدای تعالی در مقابل این متاع ناچیز، بهشت جاودان را به او بدهد و از این خرید و فروش کمال استفاده را بکند زیرا این بزرگترین پیروزی است.

این دسته از سالکین الی الله مراحل تزکیه نفس از توبه تا عبودیت را گذرانده و آنچنان معرفت پروردگار را در دل جا داده اند که می توانند حمد، تسبیح، تعظیم و سجده ای کنند که خدای تعالی آن ها را تأیید کند و از آن ها راضی شود. آن ها لایقند که مربی مردم باشند، امر به معروف و نهی از منکر کنند، حدود الهی را حفظ نمایند و بر این ها بشارت باد.

آیه ۱۱۹ از سوره مبارکه توبه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

ترجمه آیه ۱۱۹

ای کسانی که ایمان آوردید، از خدا بپرهیزید و با راستگویان باشید. (۱۱۹)

برداشت از آیه ۱۱۹ (همنشینی)

سالک الی الله باید تقوا را دائماً به خود تلقین کند و با راستگویان همنشین باشد.

آیه ۱۲۱-۱۲۰ از سوره مبارکه توبه

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا

نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطُونُ مَوْطِئًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نِيلاً إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾

ترجمه آیات ۱۲۰-۱۲۱

اهل مدینه و اعراب اطرافِ آن‌ها حق ندارند از دستورات پیامبر خدا سرپیچی کنند و نباید جان خودشان را عزیزتر از جان پیامبر بدانند. آن‌ها به خاطر این است که قطعاً هیچ تشنگی و رنج و گرسنگی در راه خدا به آن‌ها نمی‌رسد و هیچ قدمی که موجب خشم کافران می‌شود، بر نمی‌دارند و ضربه‌ای از دشمن نمی‌خورند، مگر آنکه به خاطر آن، عمل صالحی برای آن‌ها نوشته می‌شود. زیرا قطعاً خدا پاداش نیکوکاران را ضایع نمی‌کند. (۱۲۰)

و هیچ چیز کوچک و بزرگی را انفاق نمی‌کنند و هیچ سرزمینی را نمی‌پیمایند، مگر اینکه به حساب آن‌ها نوشته می‌شود تا خدا آن‌ها را به بهتر از آنچه می‌کردند، جزا دهد. (۱۲۱)

برداشت از آیه ۱۲۱-۱۲۰ (متابعت از رسول اکرم ۹)

سالک الی الله باید از فرمان رسول خدا ﷺ سرپیچی نکند و امیال خود را بر دستورات اسلام ترجیح ندهد تا به ناراحتی، تشنگی و گرسنگی نیفتد و حتی نباید سالک الی الله با دشمن طوری رفتار کند که خشم او را تحریک نماید و اموال او را بی جهت به تاراج ببرد زیرا خدای تعالی اجر نیکوکاران را ضایع نمی‌کند. سالک الی الله باید بداند که خدای تعالی بر همه چیز آگاه است و انفاق و گذشت او را چه کوچک باشد و یا بزرگ جزا می‌دهد.

آیات ۱۲۵-۱۲۶ از سوره مبارکه توبه

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَى رِجْسِهِمْ وَ مَاتُوا وَ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٥﴾ أَوْ لَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ مَرَّةٍ أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا

ترجمه آیات ۱۲۵-۱۲۶

و اما کسانی را که در دل‌هایشان مرض است، پلیدی بر پلیدیشان اضافه می‌کند و در حالی که آن‌ها کافرنند، می‌میرند. (۱۲۵)

آیا آن‌ها نمی‌بینند که در هر سال یک یا دو بار امتحان می‌شوند؟ باز هم آن‌ها توبه نمی‌کنند و متذکر نمی‌شوند. (۱۲۶)

برداشت از آیات ۱۲۵-۱۲۶ (معالجه امراض روحی)

سالک الی الله باید بداند که امراض روحی را اگر فوراً معالجه نکند روز بروز مرضش شدت پیدا می‌کند، به رجس و پلیدی مضاعفی می‌رسد و با کفر و بی‌دینی از دنیا می‌رود. و این‌ها در دنیا فساد می‌کنند، آنچنان مرضشان شدت پیدا می‌کند که بازگشتی ندارند و متذکر هم نمی‌شوند.

آیات ۱۲۸-۱۲۹ از سوره مبارکه توبه

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

ترجمه آیات ۱۲۸-۱۲۹

قطعاً پیامبری از خود شما برای شما آمده است که ناراحتی شما بر او سخت است و برای هدایت کردن شما به خود فشار می‌آورد و حرص می‌زند و به مؤمنان رئوف و مهربان است. (۱۲۸)

پس اگر آن‌ها از حق روی برگردانند، بگو: خدا مرا کفایت می‌کند، هیچ معبودی جز او نیست، بر او توکل کردم و او پروردگار عرش عظیم است. (۱۲۹)

برداشت از آیات ۱۲۸-۱۲۹ (الگو بودن رسول اکرم ﷺ)

سالک الی الله باید حضرت رسول اکرم ﷺ را صد در صد الگوی خود بداند. یعنی علاوه بر آنکه نباید بدخواه مردم باشد، ناراحتی مردم را هم ناراحتی خود بداند، ناراحتی آن‌ها بر او سخت بگذرد و با مؤمنین و اهل تزکیه نفس رأفت و مهربانی خاصی داشته باشد، بر خدا توکل کند و خدای تعالی را برای خود کافی بداند.

«سوره مبارکه یونس»

آیات ۷-۸ از سوره مبارکه یونس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ❁

بِإِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا وَالَّذِينَ

هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أُولَئِكَ مَأْوَاهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾

ترجمه آیات ۷-۸

قطعاً کسانی که امید ملاقات ما را ندارند و به زندگی دنیا راضی شده‌اند و به آن اطمینان پیدا کرده‌اند و آن‌هایی که از آیات ما غافلند. (۷)

جایگاه همه آن‌ها آتش است، به سبب کارهایی که انجام می‌دادند. (۸)

برداشت از آیات ۷-۸ (دیدار خدای تعالی)

سالک الی الله باید تمام فکرش به مقصد حقیقی که دیدار پروردگار است باشد و اگر تنها به زندگی دنیا راضی گردد، کاملاً از حقیقت غافل است.

آیات ۹-۱۰ از سوره مبارکه یونس

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ

تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعَوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمْ

فِيهَا سَلَامٌ وَ آخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

ترجمه آیات ۹-۱۰

قطعاً کسانی که ایمان آورده‌اند و کارهای شایسته انجام داده‌اند، پروردگارشان آن‌ها را به سبب ایمانشان هدایت می‌کند، از زیر (قصرهای) آن‌ها در باغهای بهشت نهرهایی جاری است. (۹)
در آنجا دعایشان این است که خدایا، تو از هر عیب و نقصی، پاک و منزّهی و تحیت و درود آن‌ها در آنجا سلام است و آخرین گفتار و دعایشان این است که حمد و ستایش مخصوص خدایی است که پروردگار عالمها است. (۱۰)

برداشت از آیات ۹-۱۰ (تقویت ایمان)

سالک الی الله باید بیشتر از هر چیز ایمانش را با تفکر در آیات پروردگار تقویت کند تا آن ایمان او را به زندگی دائمی و بهشت خلد هدایت نماید. بهشتی که پر از نعمت است، بهشتی که اهلش با زبان شوق خدا را تسبیح می‌کنند، تحیت آن‌ها به یکدیگر سلام است و آخرین سخنانشان ستایش پروردگار جهانیان است.

آیات ۱۲-۱۴ از سوره مبارکه یونس

وَ إِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ

ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾ وَ لَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَ

جَاءَهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَ مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ

الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ

تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

ترجمه آیات ۱۲-۱۴

و زمانی که به انسان زیان و آسیبی برسد، ما را در هر حال چه به پهلوی خوابیده یا نشسته یا ایستاده باشد، می‌خواند و چون گرفتاریش را از او برطرف کنیم، چنان می‌رود که گوئی هرگز ما را برای برطرف نمودن آن ناراحتی که دچارش شده بود، نخوانده است. آن گونه برای اسرافکاران آنچه می‌کنند، زینت داده شده است. (۱۲)

و ما امت‌های قرنهای قبل از شما را در حالی که پیامبران‌شان دلائل روشن و آشکارا برای آن‌ها آوردند، هنگامی که آن‌ها ظلم کردند، هلاک کردیم و آن‌ها ایمان نیاوردند. ما گروه مجرمین را این گونه جزا می‌دهیم. (۱۳)

سپس شما را بعد از آن‌ها در زمین جانشینان آن‌ها قرار دادیم، تا ببینیم چگونه عمل می‌کنید. (۱۴)

برداشت از آیات ۱۲-۱۴ (یاد خدا)

سالک الی الله باید در هر حال چه در سختی، چه در رفاه و آسایش به یاد خدا باشد و همیشه از زندگی گذشتگان عبرت بگیرد زیرا خدای تعالی او را پس از گذشت قرن‌ها خلق کرده تا ببیند او با این اطلاعات و عبرت چگونه عمل می‌کند.

آیات ۶۱-۶۴ از سوره مبارکه یونس

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا

كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ

فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ

مُبِينٌ ﴿٦١﴾ أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ الَّذِينَ

آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا

تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦٤﴾

ترجمه آیات ۶۱-۶۴

و تو در هیچ حالتی نیستی و هیچ آیه‌ای از قرآن را تلاوت نمی‌کنی و هیچ عملی را انجام نمی‌دهید وقتی که وارد آن می‌شوید، مگر آنکه ما شاهد بر شما هستیم و هیچ چیز در آسمان و در زمین از پروردگارت مخفی نمی‌نماید، حتی به اندازه سنگینی ذره‌ای و نه کوچکتر از آن و نه بزرگتر از آن، مگر اینکه همه آن‌ها در کتاب آشکاری وجود دارد. (۶۱)

آگاه باشید که قطعاً دوستان و اولیای خدا آن‌هایی هستند که نه ترسی دارند و نه آن‌ها غمگین می‌شوند. (۶۲)

آن‌هایی که ایمان آوردند و پرهیزکار بودند. (۶۳)

برای آن‌ها در زندگی دنیا و در آخرت مژده است. وعده‌ها و (کلمات) خدا تخلف‌پذیر نیستند. آن سعادت و پیروزی بزرگی است. (۶۴)

برداشت از آیات ۶۱-۶۴ (علم کتاب)

سالک الی الله باید بداند که خدای تعالی بر همه چیز احاطه علمی دارد و حتی همه آن‌ها در کتابی که از علم او منعکس شده و به نام علم کتاب در قلب پیامبر اکرم ﷺ و ائمه اطهار علیهم السلام قرار گرفته، می‌باشد که اگر این‌ها را سالک الی الله معتقد شد، از اولیاء خدا است که نه خوفی در او از چیزی هست و نه او را حزن می‌گیرد و این حالت بیشتر زیر سایه تقوا به دست می‌آید، به این افراد در دنیا و در آخرت بشارت داده شده و از پیروزی بزرگی برخوردارند.